

Ze znění odst. 1 § 117 kongr. nař. je patrné, že jde o ustanovení obsahu procesního, ukládající duchovnímu oznamovací povinnost, v odst. 2 je pak stanovena sankce na vědomé opominutí této povinnosti, a to sankce trestní podle ustanovení 1. a 3. odst. § 113 kongr. nař. Z těchto ustanovení nelze však vyčísti, že by v nich byla založena pravomoc politického úřadu II. stolice, aby kdykoli z úřední moci dodatečně upravil kongruovou příznávku a uložil duchovnímu vrácení přeplatku na kongruovém doplňku, i nejde-li o případ vědomého opominutí oznámení o nastalé změně v podstatě jmění obročního nebo v příjmech místních, normovaných v odst. 2 § 117 kongr. nař.

Ani o předpis § 9 min. nař. z 16. listopadu 1898 č. 205 ř. z., podle něhož přezkoušení, resp. změna upravovacího nález u kongruového v neprospěch beneficiátů byly kdykoli přípustny, nemohlo by dozorcí opatření zem. úřadu býti opřeno, poněvadž toto nař. bylo výslovně zrušeno ustanovením § 218 kongr. nařízení č. 124/1928 Sb. a nebylo by ostatně ani v něm opory pro změnu upravovacího nálezu se zpětnou účinností (srov. Budw. 4841/1906 A).

Z obsahu nař. výměru by bylo možno souditi, že žal. úřad oprávnění zem. úřadu k zakročení z moci úřední snad spatřuje i v té skutečnosti, že podle jeho názoru jde o obhájení státního zájmu veřejného, takže by se ani nebylo třeba dovolávat nějaké zvláštní právní normy pro uvedený zásah z úřední moci. Žal. úřad neuvádí, který státní veřejný zájem měl dojíti ochrany dozorcím aktem zem. úřadu; žal. úřad měl patrně na mysli státní zájem fiskální. Podle názoru nss mohl by však dozorcí zásah odůvodniti nejvýše státní zájem nezadatelný (srov. Boh. A CCCCXXXIII/32, 10.340/33), jakým však není pouhý zájem státního fisku, resp. náboženské matice na tom, aby se st-li nedostalo na kongruovém doplňku z náboženské matice více, než mu snad po právu přísluší.

Že by citovaný výnos zem. úřadu byl rozhodnutím podle předpisů o obnově řízení, z výnosu toho neplyne a ani žal. úřad výnos ten tak neposuzoval.

Bylo proto uznati důvodnou námitku stížnosti, že názor žal. úřadu o oprávnění zem. úřadu k zakročení v kongruové věci st-lově z moci úřední nemá opory v zákoně, a bylo již proto zrušiti nař. rozhodnutí podle § 7 zákona o ss, aniž mohl soud se zabývatí ostatním obsahem stížnosti, dovozujícím nezákonnost nař. rozhodnutí také v ostatních bodech, jež se týkají merita věci.

Č. 12.586.

Š k o l s t v í: * Studujícím I. ročníku mistrovské školy státní školy průmyslové ve smyslu § 24 učit. zákona č. 104/1926 Sb. o výchovném stane se uchazeč přijetím provedeným podle výnosu min. škol. a nár. osvěty ze 7. května 1923 č. 46.571 (Věst. č. 77) přijímací komisi, nikoli teprve počátkem škol. roku, který bezprostředně následuje po přijetí.

(Nález z 22. října 1936 č. 13.799/36.)

V ě c: Oskar Sch. v Milovicích (adv. Dr. Bedřich Mautner z Prahy) proti rozh. min. škol. a nár. osvěty z 6. září 1933 o výchovném a činném.

V ý r o k: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Výměrem z 24. září 1932 povolila zem. škol. rada v Brně st-li, řídícímu učiteli obecné školy v Milovicích, z důvodu, že syn jeho Gerald, narozený 7. července 1914, studuje ve školním roce 1932/33 na II. státní průmyslové škole v Brně, podle § 24 zákona z 24. června 1926 č. 104 Sb. výchovné na dobu školního roku 1932/33, t. j. do 31. srpna 1933. Ježto st-l současně prokázal, že syn bydlí v Brně, přiznáno bylo mu na stejnou dobu i činné podle skupiny míst »C«.

Proti tomuto výměru podal st-l námitky, v nichž se domáhal přiznání výchovného a činného podle skupiny míst »C« již od 1. srpna 1932, ježto syn stal se žákem průmyslové školy již přijetím, které bylo provedeno koncem června 1932, a bydlil v měsíci srpnu v Brně, tedy mimo působistě st-lovo.

Zem. škol. rada v Brně námitky zamítla výměrem z 8. února 1933 v podstatě v úvaze, že syn st-lův byl přijat za posluchače na školní rok 1932/33, který začíná podle výnosu min. škol. a nár. osvěty z 12. července 1925 č. 68.636 (Věstník z r. 1925, strana 220) 1. září 1932, a že lze proto pokládati ho za studujícího teprve od 1. září 1932.

Odvolání bylo nár. rozhodnutím zamítnuto z důvodů napadeného výměru zem. škol. rady.

Nss uvážil o stížnosti toto:

Na sporu před žal. úřadem byla především otázka, měl-li st-l, jehož syn dovršil v měsíci červenci 1932 osmnáctý rok svého věku a byl přijat v měsíci červnu za žáka I. ročníku mistrovské školy II. státní průmyslové školy v Brně pro školní rok, počínající 1. zářím téhož roku, nárok na výchovné podle § 24 učit. zákona č. 104/1926 Sb. za měsíc srpen, či teprve od měsíce září. Žal. úřad popřel nárok na výchovné za měsíc srpen v podstatě proto, že syn st-lův stal se studujícím uvedeného učiliště se zřetelem na výnos žal. úřadu ze dne 12. července 1925 č. 68.636, Věstník č. 94, teprve 1. září 1932. Stížnost považuje názor ten za nesprávný a tvrdí, že syn st-lův se stal studujícím dnem přijetí do mistrovské školy a ne teprve dnem počátku školního roku. Soud uznal stížnost důvodnou.

Celý historický vývoj středního a odborného školství ukazuje k tomu, že si státní moc přisvojila postupem doby nejenom právo vésti vyšší intelektuální výchovu dospívající mládeže a dozor k ní, nýbrž že považovala za svoji povinnost postarati se o to, aby občanstvo mělo možnost zjednat si podle míry svých potřeb různé stupně a druhy vzdělání. Organisace tohoto veřejného studia spočívá na principu studia ústavního a řídí se vstup do něho studijními a organizačními řády. Přijetím do veřejného státního ústavu vzniká mezi státní správou jako udržovatelem školy a žákem, resp. jeho zákonným zástupcem veřejnoprávní poměr, jehož podstatným obsahem je s jedné strany závazek státu, poskytovat žáku zvolené vzdělání, s druhé strany závazek žáka,

resp. jeho zákonného zástupce podrobiti se všem předpisům a povinnostem s poměrem tím spojeným. Na těchto zásadách spočívá i výnos min. škol. a nár. osvěty ze 7. srpna 1923 č. 46.571 (č. Věst. 77 str. 279) o přijímání žáků do státních škol průmyslových a odborných. Podle bodu 1 a 5 tohoto předpisu děje se zápis do I. ročníku mistrovských škol buď písemnou přihláškou nebo osobně před hlavními prázdninami a výjimečně do 10. července. O přijetí rozhodují přijímací komise. Podle bodu III. cit. výnosu oznámí se rozhodnutí přijímací komise rodičům písemně a mimo to vyhláškou na černém prkně. Z toho vysvítá, že se uchazeč stává žákem této školy rozhodnutím komise o přijetí a že tímto aktem vstupuje v řady členů tohoto vyučovacího ústavu. Je proto pro otázku, kdy nabývá uchazeč mistrovské školy státní školy průmyslové právní povahy žáka ústavu toho, rozhodnou doba přijetí a sluší ho od této doby považovati za studujícího na ústavu tom ve smyslu § 24 učit. zákona. Okolnost, kdy počíná školní rok, pro který se přijetí stalo, je podle toho pro spornou otázku právně bezvýznamná. Dovolal se proto neprávem žal. úřad svého výnosu z 12. července 1925 č. 68.636, Věst. č. 94 str. 220, který upravuje otázku trvání školního roku a prázdnin na školách obecných, středních, odborných a průmyslových, a nemůže z něho nic dovoditi pro své stanovisko. Na podkladě těchto úvah dospívá soud k právnímu názoru, že studujícím I. ročníku mistrovské školy státní průmyslové školy ve smyslu § 24 učit. zákona č. 104/1926 Sb. o výchovném stane se uchazeč přijetím, provedeným podle výnosu min. škol. a nár. osvěty ze 7. května 1923 č. 46.571 (Věstník č. 77) přijímací komisí, nikoli teprve počátkem školního roku, který bezprostředně následuje po přijetí.

Jak nesporno, byl syn st-lův přijat za žáka mistrovské školy státní průmyslové školy v Brně v červnu 1932. Tímto dnem stal se podle toho, co předesláno, studujícím uvedené školy a měl proto st-l nárok, aby mu přiznáno bylo výchovné na syna toho i za měsíc srpen. Opačné stanovisko žal. úřadu je tedy právně liché. Než nař. výrok neobstojí po právu ani pokud odpírá stěžovateli nárok na přiznání činovného podle skupiny míst C za uvedený měsíc.

Podle § 8 odst. 2 zákona č. 104/1926 Sb. platí ustanovení § 12 odst. 8 plat. zákona č. 103/1926 Sb. obdobně i pro učitele. Po rozumu § 12 odst. 8 plat. zákona č. 103/1926 Sb. přísluší úředníku (učiteli) s činovným skupiny D, který je nucen dítě, na něž mu přísluší výchovné (§ 144 plat. zákona) a jež s ním žije ve společné domácnosti, vydržovati na bytě za účelem školního nebo jiného odborného vzdělání mimo své bydliště, až do ukončení tohoto vzdělání, a to i za prázdniny, činovné podle skupiny míst C. Z těchto ustanovení plyne, že přiznání vyššího činovného ve smyslu § 12 odst. 8 plat. zákona je mimo jiné vázáno i na předpoklad, že dotyčnému úředníku (učiteli) přísluší i výchovné dle § 144 plat. zákona, pokud se týče podle § 24 učit. zákona č. 104/1926 Sb. V daném případě odepřel žal. úřad přiznati st-li vyšší činovné jen z důvodu, že mu za měsíc srpen nepřisluší výchovné. Než názor tento, jak uvedeno shora, odporuje zákonu. Pak ovšem trpí i výrok žal. úřadu stran činovného nezákonností.